

Landbrugsstyrelsen, [euogerhverv@lbst.dk](mailto:euogerhverv@lbst.dk)  
Cc: [henbal@lbst.dk](mailto:henbal@lbst.dk) og [kafige@lbst.dk](mailto:kafige@lbst.dk)

j. nr. 20-1224-000001

12. februar 2021

## Høringsvar over udkast til bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål samt vejledning til bekendtgørelsen

Dansk Skovforening takker for muligheden for at kommentere på bekendtgørelse og vejledning til tilskud til skov med biodiversitetsformål 2021. Det fremgår af høringsbrevet, at bekendtgørelsen er en videreførelse af ordningen fra 2020. Vi har nogle uklarheder og praktisk talt på umulige krav, vi håber Landsbrugsstyrelsen vil tage med i deres revision.

Vi påpegede sidste år det u hensigtsmæssige i at områder helt ned til 100 m<sup>2</sup> skal frategnes ansøgningsarealet. Der er tale om tilsagn over 20 år, og risikoen for at ejer overser, at et par nåletræer har oversteget 100 m<sup>2</sup> er stor og u hensigtsmæssig. Vi anser det som yderst vigtigt at ændre denne grænse til 0,1 ha.

Ligeledes er der overordnet en manglende sammenhæng mellem flere definitioner i lovtæst og vejledning fx i forhold til naturmæssig værdifuld skov.

### Tekstnære kommentarer til bekendtgørelsen

#### *§1 og definition*

§1 angiver, at bekendtgørelsen omhandler privatejede skovarealer med naturmæssigt værdifuld skov og overvejende bevokset med hjemmehørende træarter. I §2 lyder definitionen på naturmæssigt værdifuld skov: *"Skov hvor der er registreret særlige værdier ved nøglebiotopsregistrering, registrering efter skovlovens § 15, natur-kvalitetskortlægning, registrering af tilstedeværelse af særlige arter og deres habitater"*. Hvis tilskudsordningen kun gælder skovarealer, der overholder den definition bliver det et begrænset ansøgerfelt.

I vejledningen fremgår det, at *"tilskudsordningen kan søges af private ejere af skov beliggende i og udenfor Natura 2000-områder samt af kommuner med skov i Natura 2000-områderne"*, som

stemmer overens med tidligere praksis. Den kunne endda skærpes til kommuner med kortlagte skovnaturtyper i Natura 2000-områder.

Der er behov for at gennemgå såvel bekendtgørelse som vejledning i forhold til anvendelsen af naturmæssigt værdifuld skov og/eller ændre definitionen.

## §2 definitioner

Der anvendes flere forskellige angivelser for skov i flæng fx skovområder, skovnaturtyper værdifuld skov osv. Vi opfatter skovnaturtyper som værende arealer defineret af kortlægningen i Natura 2000-områderne, som det også fremgår af definition 6. Senere anvendes skovnaturtyper dog om arealer, der ikke nødvendigvis er Natura 2000. fx bilag 7, hvor der står skovnaturtyper med kortlagt HNV til 2 point. Skovnaturtyperne indgår kun i de første 4 kategorier. Et andet eksempel er fra §11 hvor tilskud gives til kommunale ejere af skovarealer i Natura 2000-områder mens der i vejledningen er specificeret, at der kun ydes tilskud til sikring af udpegede skovnaturtyper (s5). Dansk Skovforening opfordrer til en gennemlæsning med anvendelse af klare termer for øje, da det går igen flere steder.

## §5, stk. 3 om vilkår

*"Stk. 3. Landbrugsstyrelsen kan i forbindelse med tilsagn om tilskud til ekstensiv skovdrift fastsætte vilkår om anvendelse af mindre afdrifter, bevaring af træer til naturligt henfald og gentilplantning, hvis det ikke er muligt at forynge en konkret bevoksning i en naturlig foryngelse på projektarealet".*

Vi foreslår en omformulering, idet det ikke altid er til at vide ved tilsagnet, om selvforyngelsen er muligt. Det bør fremgå tydeligere, at disse vilkår kan stilles efter tilsagnet er givet.

## §9, Stk. 4. uønsket opvækst

*"Rydning af uønsket opvækst som nævnt i bilag 5, jf. § 3, nr. 3, skal opfylde kravene til projektet, jf. bilag 2, punkt D."*

## §15

*"Stk. 3. Ved pointlighed mellem to eller flere ansøgninger prioriteres projekter og aktiviteter på fredskovsarealer forud for projekter og aktiviteter på ikke-fredskovsarealer. I tilfælde af fortsat lighed prioriteres projekter og aktiviteter med størst andel naturmæssigt værdifuld skov på projektarealet forud for projekter og aktiviteter med mindre andel naturmæssigt værdifuld skov på projektarealet."*

Det fremgår ikke tydeligt hverken i bekendtgørelse eller vejledning hvordan naturmæssigt værdifuld skov opgøres og vægtes i forhold til de forskellige parametre. Det er ønskeligt, at det tydeligt beskrives hvordan nøglebiotopsregistrering indgår i forhold til HNV.

## §17, stk 2 udbetalingsanmodning

*Stk. 2. Tilsagn om tilskud til aktiviteter efter §§ 4 og 5 er betinget af, at tilsagnshaver indsender første udbetalingsanmodning senest 3 år efter tilsagnet er givet. For tilsagn, hvori der også indgår*

*projekter efter § 3, skal første udbetalingsanmodning indsendes senest året efter afslutning af projektet.*

Vi ser det som en ændring, at første udbetalingsanmodning først skal indsendes 3 år efter tilsagnet er givet, og formoder det har noget at gøre med, at der kun kan indberettes en gang om året i Fællesskemaet, og dermed gives lidt større frirum. Det byder vi velkommen.

### *§18 indberetning*

*”6) holde udbetalingsanmodning med tilhørende regnskabsbilag tilgængelig i mindst 5 år og seks måneder regnet fra datoen for slutudbetaling af tilskud, og*

*7) sørge for, at projekter omfattet af § 3, nr. 1, 3 og 4, ikke udsættes for væsentlig ændring, der berører dets art, mål eller gennemførelsesvilkår i 5 år fra datoen for slutudbetaling.”*

Det virker ikke hensigtsmæssigt, at der i 6) henvises til 5½ år efter sidste udbetalingsdato. Jfr. §29 udbetales tilskud først efter udløb af tilskudsåret og skal indberettes i foråret. Det kombineret med at Landbrugsstyrelsen er langt bagud med udbetalinger, betyder, at der nemt kan gå mere end et år fra indberetning til udbetaling. Vi mener opretholdelsen bør vurderes fra indberetningsdagen og ikke udbetalingen.

Det står ikke klart, hvad der menes med væsentlige ændringer – hvor meget skal der til før det betragtes som en ændring? Og er det indtænkt, at arealet kan ændres sig over de 20 år, hvor tilsagn om ekstensiv drift løber fx hvis der opstår lysninger eller nåletræ vokser sig større?

Der stilles krav om, at arealet, der er heget til skovgræsning ikke må udsættes for væsentlig ændring i 5 år fra slutudbetaling. Igen er det kritisk taget i betragtning at udbetalingerne kan være ganske forsinkede i forhold til indberetningen. Det kan betyde at ejer ikke kan fjerne heget efter 5 år, hvis skovgræsning ikke længere ønskes på området. Der bør igen henvises til indberetning frem for slutudbetaling.

### *§21 udgifter, der ikke kan opnås tilskud til*

*3) Udgifter til køb af brugt udstyr og materiel.*

*4) Udgifter til leje og leasing af udstyr og materiel.*

*11) Udgifter, som tilsagnshaver har afholdt, inden Landbrugsstyrelsen har givet tilsagn om tilskud, jf. § 8.*

Vi håber, at der i fremtiden åbnes op for også at anvende genbrug i tråd med behovet for at genanvende ressourcer jfr. 3) ligesom nogle ejere kunne have fordel af at kunne lease maskiner til arbejdet i stedet for at skulle hyre en entreprenør jfr. 4).

Jfr. 11) Der stilles krav til ansøgningsmaterialet, som flere ejere ikke selv er i stand til at udarbejde. Er det muligt at hyre en konsulent til at udarbejde ansøgningsmaterialet, som teksten er skrevet nu? Ellers håber vi, at I vil omformulere, så det muliggøres.

## §22 beregning af tilskudssatser

*”Stk. 2. Der kan dog maksimalt ydes tilskud på 30 kr. pr. meter ved opsætning af hegn inklusiv hegnspassager, drikkevandsforsyning, rydning af opvækst, knusning af stød og eventuelle spændingsforstærkere til forberedelse til skovgræsning jf. § 3, nr. 1.”*

Det er klart erhvervets erfaring, at 30 kroner per meter ikke dækker de reelle omkostninger til hegn i langt de fleste tilfælde. Vi foreslår, at satsen hæves.

## §23 tilskudssatser

Der er to satser for ekstensiv skovdrift på henholdsvis 800 og 450 kr./ha afhængig af om træerne er over eller under 100 år. Kan der åbnes op for, at man flyttes til den høje kategori undervejs fx hvis man har en bevoksning på 95 år ved ansøgningstidspunktet?

## §25 ændring af projekt

*”Stk. 3. Ændring af projektets slutdato kan godkendes af Landbrugsstyrelsen, dog ikke ud over den 31. december 2023.”*

Afhængig af hvornår tilsagnene kommer ud, at kan blive yderste begrænset hvor meget forlængelse, der er muligt med den slutdato. Det er ønskeligt med en længere frist, særligt hvis tilsagnene igen kommer sent ud til ansøgerne.

## §29 udbetaling

*”Stk. 2. Tilskud efter §§ 4 og 5 for et tilskudsår udbetales efter udløb af tilskudsåret i én samlet udbetaling.”*

Udbetalingsmønsteret bør forklares nærmere i vejledningen, for de skovejere der ikke også har landbrugsjord.

## Bilag 1 i bekendtgørelsen

Der er krav om at vedlægge en del dokumenter til ansøgningen. Overordnet mener vi, at det bør være nok at indtegne arealerne i det elektroniske system og ikke sende en masse skærmdumps af netop den indtegning.

Hvis der endelig skal indsendes kort så giver det ikke mening som i 4) at bede om så mange informationer på det samme kort – det bliver uoverskueligt.

Der er i 5) krav om skovkort og bevoksningsliste. Der er stor forskel på omfanget at skovkort og bevoksningslister på skovejendomme, så det bør ikke være et ultimativt krav.

I 6) stilles der krav om en grøn driftsplan for ejendomme over 100 eller 200 ha. Der findes mange ejendomme, der ikke har en grøn driftsplan. Hvis det forbliver et ultimativt krav vil mange blive afskåret fra at søge. Det finder vi ikke rimeligt, og mener at det krav helt skal udgå.

## Bilag 2 i bekendtgørelsen

### *Punkt A grundkrav*

Her nævnes igen naturmæssigt værdifuld skov, hvor definitionen i §2 ikke kan anvendes.

Det fremgår også, at projektarealet overvejende skal være bevokset med hjemmehørende træer. Overvejende er et udtryk til fortolkning. Hvad er jeres fortolkning?

Det fremgår, at projektarealet ikke må indeholde veje. Der fremkommer en større usikkerhed, når en smal vej gennem et arealet skal frategnes. Vil det være muligt at gennemgående veje under fx 3 meter kan indgå i projektarealet?

### *Punkt D rydning*

Her indgår kun rydning af invasive arter, der udgør en trussel mod Natura 2000-skovnaturtyper eller bevaringsværdige egekrat. I vejledningen åbnes der også for muligheden for lysninger i skoven generelt. Det bør også skrives ind her.

### *Punkt F bevaring af træer*

Der åbnes mulighed for at fjerne farlige træer i vejledningen. Det bør også fremgå at bekendtgørelsen. Hvordan fortolkes stærkt befærdede veje og stier? Der bør slet ikke være farlige træer langs færdselsårer, og derfor er det også vigtigt, at den fornødne sikkerhedsbeskæring kan foretages. Ellers kan der kun udpeges træer langt fra alle stier og spor, og dermed måske ikke de bedst egnede træer.

Vi foreslår, at de generelle krav til projekterne og aktiviteter som er angivet i Bekendtgørelsens Bilag 2 Punkt A og Vejledningens Bilag 1 punkt A ænders, så forberedelse til skovgræsning, skovgræsning, rydning af uønsket opvækst, bevaring af træer til naturligt henfald og etablering af naturlige vandstandsforhold ikke begrænses af krav til at arealerne overvejende er bevokset med hjemmehørende arter og en alder over 50 år.

Vi er naturligvis enige i, at kravet gælder arealer, hvor der søges om tilskud til ekstensiv drift med naturlig foryngelse, og det er måske netop også hertil at kravene er tænkt.

Såvel græsningsprojekter og vandstandshævninger til naturlig vandstand ønskes som regel etableret i større sammenhængende områder. Her kan naturværdierne øges væsentlig, hvis også bevoksninger under 50 år og nåletræsarealer medtages.

Det vil give mening også at kunne rydde uønsket opvækst på f.eks. fredsskovspligtige hede- og overdrevsareal og ikke være begrænset til arealer over 50 år med hjemmehørende arter

Ved at bevare, f.eks. gamle bøge og ege, der står som enkelt træer i en yngre nåletræsbevoksning, vil biodiversiteten kunne øges betydelig. Træer til naturligt henfald skal bevares 50 – 150 år eller længere. Her giver det ikke den store mening at den omgivende bevoksning på

ansøgningstidspunktet skal være over 50 år. Den omliggende bevoksning vil jo forynges i løbet af den årrække, og på tidspunkter være under 50 år.

### **Bilag 3 i bekendtgørelsen**

#### *Forpligtelser ved skovgræsning*

Hvordan skal det dokumenteres, at arealet har naturmæssig gavn af græsningsdrift?

#### *Forpligtelser ved ekstensiv skovdrift*

*"Krav til jordbunden: – Jordbunden skal være uforstyrret af maskinel påvirkning. Jordbunden må dog højst forstyrres på 1/3 af arealet, herunder ved brug af jordbearbejdning eller kørsel i skovbunden med tunge maskiner."*

Ovenstående modsiger sig selv idet jorden skal være uforstyrret og så alligevel er der mulighed for af forstyrre på 1/3 af arealet.

Hvordan tolkes 1/3 af arealet? Er det 1/3 af den enkelte polygon? 1/3 af bevoksningen? Jævnt fordelt eller skævt fordelt? Eller?

*"Krav til vedligeholdelse: – For arealer med Natura 2000-skovnaturtyper skal det dominerende kronedække af de karakteristiske træarter for skovnaturtypen, jf. bilag 5, bevares, når der fældes træer."*

Dette bør uddybes. Vi formoder der er tale om at naturtypens karakteristika skal forblive? Er der særlige krav, skal de uddybes.

Det fremgår også at: *For arealer, der ikke er Natura 2000-skovnaturtyper, skal de naturligt hjemmehørende træarter, jf. bilag 4, bevares på bekostning af øvrige træarter, når der fældes træer.*

Her bør indskrives et som udgangspunkt i forhold til at de naturlige hjemmehørende arter skal bevares. Der vil være eksempler, hvor det er nødvendigt at prioritere anderledes.

#### *Forpligtelser for træer til naturligt henfald*

Her bør tilføjes som tidligere nævnt muligheden for at sikkerhedsbeskære træer, som det også fremgår af vejledningen.

## Bilag 7 i bekendtgørelsen

I 3. og 4. prioriteringskriterie bør der nok stå fra 1-50% Natura 2000-skovnaturtype, ellers kan det tolkes som alle arealer med og uden Natura 2000-naturtyper.

I 5 og 6 anvendes skovnaturtyper i vores optik forkert. Der bør blot stå skov med...

## Vejledning til bekendtgørelsen

Der er flere ting, som går igen fra kommentarerne fra bekendtgørelsen. Dem vil jeg som udgangspunkt udelade at gentage.

Der er flere link i vejledningen, som fører til forsiden. Det ville være dejligt med direkte links til diverse sidehenvisninger.

### 1.2 Indledning

Der kunne indskrives noget om det forlængede LDP program, så giver det mere mening end at det slutter i 2020.

### 3. Hvordan søger du tilskud

Der stilles krav om flere bilag:

- *Oversigtskort, der viser skovens beliggenhed og arealets beliggenhed i skoven (pdf fra MiljøGIS).*
- *Skovkort med angivelse af grøfter*

Der bør ikke være krav om at pdf kort er fra MiljøGIS. Som udgangspunkt ønsker vi at undgå at skulle producere en masse kort, når arealet allerede er indtegnet i jeres system.

Det er ikke alle skovejendomme, der har et skovkort med grøfter sådan, så det bør ikke være et ultimativt krav.

### 3.1 Arealets indtegnning og nøjagtighed

*"Den enkelte ansøgnings afgrænsning, er defineret som den geografisk sammenhængende skov. Hovedtræarten i de enkelte bevoksninger skal være min 50 år. Der skal skelnes mellem disse ved indtegningen."*

Det fremstår som om alle arealer, der modtager tilskud efter denne ordning skal have en bevoksning over 50 år. Der kan være god mening i at inddrage andre til eksempelvis skovgræsning, så gælder det 50 år i alle sager eller kun ved ekstensiv drift?

*Projektarealernes ydre afgrænsning skal følge bevoksningsgrænsen. Så projektarealet kan genkendes på luftfoto og genfindes i felten. Indre permanent ubevoksede arealer over 0,01 ha tegnes ud.*

100 m<sup>2</sup> er alt for lille et areal at skulle navigere efter. Det kan ende med blot at være to nåletræer og en åben bevoksning, som skal tegnes fra. Det er så godt som umuligt at holde styr på og slet

ikke over 20 år. Samtidig kræver det en meget akkurat GPS for at placere de små udklippede arealer. Det besværliggøres yderligere af, at opmålingerne skal foretages, når der er blade på træerne. Der kræves en ret stor nøjagtighed i indtegningen, og siden skoven er en levende organisme vil den ændre sig over de 20 år tilsagnet løber.

Vi opfordrer til, at nåletræsholme på arealer til ekstensiv drift kan medtages op til 1.000 m<sup>2</sup>. Det har været praksis i ordningen frem til 2020.

En mindre indblanding af nåletræ i en løvtræsbevoksning bidrager til en øget biodiversitet. Billedet med en enkelt stor douglasgran i en løvtræsbevoksning, vil ikke være at finde på et tilskudsareal, hvis begrænsningen er 100 m<sup>2</sup>. Et så lille areal, som 100 m<sup>2</sup> betyder at et enkelt træ med en kroneradius på over 5,7 meter ikke kan indgå i et tilskudsareal. I løbet af tilskudsperioden på 20 år vil der blive behov for at tilrette tilskudsarealerne i takt med at træerne vokser.

Indtegnning af kort:

*2. De enkelte projektarealers afgrænsnings skal være tydelige at erkende på luftfoto og genfinde på bevoksningsliste og skovkort.*

*3. Huse, haver, udmatrikulerede veje, bygninger, søer og nåletræsholme over 100 m<sup>2</sup>, skal ikke indtegnes.*

*5. Opmålingen bør foretages med en GPS med datakorrektion, så den opnår en nøjagtighed, hvor arealet kan opmåles med en nøjagtighed på 0,01 ha.*

Ad2) Ved usikre og gamle skovkort må det være luftfotoet der er gældende. Det er en erfaring at skovkort der er født analoge og efterfølgende digitaliseret ikke er helt korrekte i alle detaljer

Ad3) Her nævnes det, at der er tale om udmatrikulerede veje som ikke skal indgå. Det giver god mening, og bør gå igen i hele vejledningen og bekendtgørelsen.

Ad5) Da opmålingen foregår i et GIS-lag er det ikke svært. Det svære er når man vil kontrollere fysisk i skoven med et hindrende kronedække. Det holder ikke i længden og er også svært at kontrollere samtidig med der er en stor risiko for forskydning, så så vil indgå som fejl.

#### 4.1 Skovgræsning

Hvem vurderer, om arealet har naturmæssig gavn af skovgræsning?

#### 6. Betingelser du skal overholde

*"Tilskud til skovgræsning inklusiv forberedelse:*

- *Arealet skal fremstå afgræsset i tilsagnsperioden."*

Vi ønsker en klar beskrivelse af hvad der forventes, når der står, at arealet skal fremstå afgræsset. Når det er helårsgræsning er det vigtigt, at der fx ikke græsses helt i bund i sensommeren.

*Tilskud til bevaring af træer til naturligt henfald:*



• Hvis et træ eller dele af et træ udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger, kan træet efter aftale med styrelsen fældes eller beskæres. Det er en betingelse af, at træet efterlades på stedet. Der bør generelt ikke udpeges træer til død og henfald, der vil kunne udgøre en risiko for færdslen på stærkt befærdede veje og stier.

• I tilfælde hvor det af skovejeren vurderes, at et træ/en gren ud til offentlig vej eller sti udgør en akut risiko, kan skovejeren tage telefonisk kontakt til styrelsen og indsende et situationsfoto, som viser fældningsbehov- og omfang. Styrelsen kan give umiddelbar dispensation på baggrund af en vurdering af sagen. Hvis det ikke er muligt at få umiddelbar kontakt til styrelsen skal der straks søges om efterfølgende lovliggørelse (kapitel 21) mod dokumentation af behovet for et akut indgreb.

Hvis der ikke må udpeges træer, som kan blive til gene for færdslen, kan det kræve, at de skal stå mindst 30 meter inde i bevoksningen, det er ikke optimalt. Der bør i stedet levnes rum til at lave sikkerhedsbeskæringer, hvis det bliver nødvendigt.

Det bør fremgå med mail og kontaktnavn/gruppe hvor der skal tages kontakt for hurtig respons i forhold til farlige træer.

Tilskud til rydning af uønsket opvækst:

• Rydningen skal have til formål, at:

o bekæmpe opvækst af arter der opføres sig invasivt(bilag 4), der udgør en trussel mod Natura 2000 skovnaturtyper,

o bekæmpe opvækst af arter der opføre sig invasivt(bilag 4), der udgør en trussel mod bevaringsværdige egekrat,

o fastholde små lysninger i skoven ved rydning af opvækst.

Her fremgår små lysninger som mulige at rydde. Det bør også fremgå i bekendtgørelsen

#### 6.6.2 Projekter, hvor støtten til projektet overstiger 375.000 kr.

*"Hvis den samlede offentlige støtte (både EU og national) overstiger 375.000 kr., er I forpligtiget til at skilte ved brug af et fysisk skilt i projektperioden. Det vil sige fra den dag I får tilsagn, til den dag I modtager slutudbetalingen."*

Bør kravet om skiltning ikke være fra den dag projektet påbegyndes og ikke den dag man får tilsagn? Det lyder mere logisk, og de færreste vil kunne nå at lave en skilt den dag de får tilsagnet. Det samme gør sig gældende for det efterfølgende afsnit.

Afsnit bære præg af ikke at være tilpasset skovbrug med eksempler som bygning og radrenser.

I 6.6.5 står at skiltet skal være opsat senest tre måneder efter at slutudbetaling er modtaget og i parentes projektperiodens ophør. Det giver ikke helt mening.

*11. Hvis du vil ændre noget i dit projekt*

Det må gerne fremgå, om det er muligt at "opgradere" en del af et projektareal til urørt skov på et tidspunkt og stadig beholde det resterende areal som ekstensiv drift.

Bilag 6 i vejledning

Det fremgår, at der maksimalt må anvendes 10% af budgettet på konsulentbistand. Gælder det også i forhold til forundersøgelse af vandstandsprojekter?

Dansk Skovforening takker for input fra HedeDanmark.

Med venlig hilsen

Ditte Galsgård